

Projekt Izrada, objavljivanje i održavanje Nacionalnog pravilnika za katalogizaciju (NPK)

Radna grupa za muzeje

MDC, 3. srpnja 2015., 10-14h

Zapisnik 3. sastanka Radne grupe za muzeje: analiza primjene pojedinih pravila PPIAK-a (1. Dio) u muzejskoj zajednici

Prisutni:

članovi Muzejske radne grupe i Stručnog odbora: Ivana Gržina, Dora Bošković, Silvija Lučevnjak (u zamjenu za Renatu Bošnjaković), Spomenka Težak, Tamara Štefanac, Darija Čaleta, Snježana Mikulčić Pavlaković, Sanja Japundžić, Ana Solter, Roland Heide, Ana Kusik (u zamjenu za Vesnu Dakić), Jelena Balog Vojak, Snježana Radovanlija Mileusnić

Mirna Willer, Goran Zlodi (iz Radne grupe za model i strategiju razvoja)

zainteresirani muzealci: Antonija Dejanović, Iva Validžija, Nina Pašalić

Odsutni:

Koraljka Vlajo, Matija Dronjić, Ana Wild, Renata Bošnjaković, Vesna Dakić, Dora Kušan Špalj, Željka Modrić Surina, Martina Šašić Kljajo, Diana Zrilić, Vesna Lovrić-Plantić

U uvodnom dijelu sastanka Snježana Radovanlija Mileusnić ukratko je izvjestila Radnu grupu o 9. sastanku Stručnog odbora održanom 15. – 19. lipnja 2015. u Jezerčici. Naglasila je kako su na sastanku predstavljeni rezultati rada svih radnih skupina, te da je osnovna zamisao novog jedinstvenog Pravilnika da svaka zajednica (muzejska, knjižničarska, arhivistička) istakne ono što je specifično za pojedinu vrstu građe. Najavila je formiranje posebnog linka za popis standarda i smjernica koji se koriste u struci na mrežnim stranicama MDC-a kao pomagalo članovima Muzejske radne grupe.

Kolegica Ana Solter obavijestila je prisutne o dopisu koji je kolegica Dora Kušan ispred arheološke zajednice poslala Upravnom i Stručnom odboru. Dopis se referira na Zapisnik s 2. sastanka u kojem je spomenut prijedlog da kultura kod arheologa može imati neku od uloga u autorstvu. Arheolozi smatraju da je to pogrešno i traže ispravak zapisnika. Kolegica Solter predložila da arheolozi do idućeg sastanka pripreme vlastiti rješenje za pitanje naslova i autorstva koji u arheološkoj struci imaju manje značajnu ulogu.

Kolegice iz prirodoslovnog muzeja napomenule su da neke struke unutar prirodoslovlja imaju autorstvo, a neke ne te da je to odraz specifičnosti struke.

Zaključak rasprave je da pojam autora odgovara samo za autorstvo u užem smislu te ga treba zamijeniti širim pojmom – stvaratelj (u skladu sa zaključcima 2. Sastanka RG za muzeje).

Na drugom dijelu sastanka kolegica Mirna Willer održala je predavanje i prezentaciju pod nazivom *PPIAK, Dio 1, odrednice i redalice i FRBR-LRM: FRBR Library Reference Model* (prezentacija je u cijelosti dostupna na mrežnim stranicama MDC-a). Prikazala je novi, konsolidirani model FRBR-LRM (konsolidacija modela FRBR, FRAD i FRSAD), kako je prikazan u radu Riva & Žumer,¹ te kako je on interpretiran na 9. sastanku Stručnog odbora u Jezerčici održanog prethodnog tjedna. Prema toj interpretaciji modela za koji se smatra da će udovoljiti zahtjevima ne samo knjižnične već i arhivske i muzejske zajednice, opisala je tri temeljna entiteta: Agent koji uključuje tipove Osoba, Korporativno tijelo i Obitelj, Građa tj. informacijski objekt ili predmet opisa koji je zapravo entitet *Resource* u standardu ISBD, a čiji su aspekti Djelo, Izraz, Pojavni oblik i Jedinica građe, te Nomen koji uključuje tipove naslova odnosno naziva kako je potrebno AKM zajednicama. Odnosi koji vladaju između tih entiteta su odnos odgovornosti između Agent - Građa (dio o kojem se raspravljalo u okviru analize PPIAK, Dio 1, poglavlje II, odnosno vrsta udjela u stvaranju i/ili realizaciji djela, i o čemu će se raspravljati dalje na sastanku), te odnos imenovanja Agent – Nomen, i Građa – Nomen (dio pravilnika PPIAK, Dio 1, poglavlje III, o čemu predstoji daljnje usuglašavanje: oblik imena i naslova).

U izlaganju je naznačila da se entitet Građa može aspektirati/promatrati u odnosu na 4 entiteta: Djelo, Izraz, Pojavni oblik i Jedinica građe (D, I, Po, Jg), no to ne mora vrijediti za svaku vrstu građe već ostaje kao mogućnost, ako postoji. Primjerice, velika većina muzejske građe je jedinstvena te u sebi sadržava sva 4 aspekta ili entiteta. Ipak, ti su entiteti važni radi uspostave odnosa Agent – D, I, Po, Jg – to predstavlja različite uloge/vrste autorstva. Ti se odnosi mogu očitovati kao:

odnos stvaranja (Agent – Djelo i Agent – Izraz)

odnos proizvodnje (Agent – Pojavni oblik)

odnos vlasništva (Agent – Jedinica građe)

odnos modificiranja (Agent – Jedinica građe)

Na temelju tih odnosa trebaju nastati popisi odgovornosti koje će biti otvoreni za daljnje nadopunjavanje. Upozorila je da FRBR-LRM model sadrži još tri entiteta: Vrijeme, Prostor i Res,

¹ Pat Riva & Maja Žumer. Introducing the FRBR Library Reference Model, <http://library.ifla.org/1084/1/207-riva-en.pdf>

međutim, tim se entitetima SO na svom sastanku nije bavio, te čeka objavljivanje nacrtu modela zakazanog za kolovoz 2015.

Također, zaključak je da treba proučiti definicije entiteta D, I, Po, Jg te predložiti njihovu nadopunu, imajući na umu pojedine vrste muzejske građe, npr. prirodoslovnu građu. Definiciju entiteta Jedinica građe potrebno je proširiti s *kreacija prirode*. Također je potvrđen dogovor sa 9. sastanka SO da se pravilo za osnovu opisa proširi na sljedeći način: *Osnova za opis muzejske građe je cijela jedinica građe zajedno s referentnim izvorima i komparativnom građom te rezultatima znanstvenih analiza materijala i tehnika, te kreacijama prirode*.

U zaključnim razmatranjima, kolegica Snježana Radovanlija Mileusnić istaknula je da muzejska zajednica treba istražiti što je dobra hrvatska muzejska praksa te u suodnosu s međunarodnim pravilnicima sastaviti pravila koja bi se ujednačeno koristila – to je cilj Pravilnika.

U trećem dijelu sastanka analizirale su se uloge autorstva koje su priredile kolegica Tamara Štefanec i kolegice iz prirodoslovnih muzeja.

Članovi radne grupe upoznati su s činjenicom da su oformljene radne skupine za izradu novih pravilnika (temeljem nacrtu novog zakona o muzejima koji je u postupku donošenja). U raspravi koje se razvila, naglašena je potreba da se te radne skupine povežu s radom na Nacionalnom pravilniku za katalogizaciju. Kolega Goran Zlodi naglasio je da se odnosi Agent - Građa mogu iščitati iz međunarodnih muzejskih standarda te je predložio da se objavi popis tih standarda. Kolegica Mileusnić spomenula je kako već postoji link s korisnom literaturom, te se takav popis pomalo već stvara, a ovo je dragocjen doprinos. Kolega Zlodi poslati će popis standarda i smjernica za koje smatra da bi trebalo uvrstiti.

Zaključak je rasprave da se uz naziv pojedine vrste/uloge stvaralaštva treba dodati definicije kako bi se točno znalo na što se pojedina uloga odnosi. Nakon što se načini takav popis, moći će se definirati odnos prema pojedinom entitetu D, I, Po, Jg, kao i u koju skupinu podataka pripada koja uloga s obzirom na kategorije propisane važećim *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*.

Novi radni sastanak članova Muzejske radne grupe dogovoren je za rujan 2015. do kada svi članovi trebaju poslati popise uloga agenata koje će kolegica Radovanlija Mileusnić objediniti u jedinstvenu tablicu.

U prilogu zapisnika je Tablica vrste autorstva (uloge entiteta Agent u odnosu na entitet Građa)

Zapisnik vodila:

Jelena Balog Vojak, Zagreb, 14. srpnja 2015.